

९. ऐतिहासिक ठेव्यांचे जतन

प्रश्न-१ पुढील विधाने स्पष्ट करा.

- १) इतिहासाची साधने प्रदर्शित करण्यासाठी प्रशिक्षणाची आवश्यकता असते.
- २) संग्रहालयाची कल्पना उदयास आली.
- ३) अभिलेखागाराच्या व्यवस्थापनात असलेली कागदपत्रे विश्वासार्ह मानली जातात.
- ४) वाचकाला कोशाची गरज असते.
- ५) अभ्यासक, संशोधकाला कोशवाडःमयाची खूप गरज वाटते.
- ६) श्रीधर व्यंकटेश केतकर यांनी महाराष्ट्रीय ज्ञानकोशाचे तेवीस खंड प्रदर्शित केले.
- ७) यशवंतराव चव्हाण यांनी मराठी विश्वकोश निर्मितीला चालना दिली.

प्रश्न-२ रा. थोडक्यात उत्तरे लिहा

- १) इतिहासकारांच्या परिश्रमाचे कोणते फलित आपल्याला मिळाले आहे?
- २) ऐतिहासिक ठेव्यांचे जतन व संवर्धन कोणामार्फत केले जाते?
- ३) लोकांमार्फत आपल्या कामाची शास्त्रशुद्ध माहिती पोहोचावी म्हणून अभिलेखागार कोणते प्रयत्न करतो?
- ४) मौखिक साधनांचे जतन कसे केले जाते?
- ५) मौखिक साधनांचे जतन करण्यासाठी कोणत्या विषयातील प्रशिक्षण उपयुक्त ठरते?
- ६) लिखित साधनांचे जतन कसे केले जाते?
- ७) लुव्र संग्रहालय कोठे आहे?
- ८) लुव्र संग्रहालयात कोण-कोणत्या कलावस्तूंचा संग्रह आहे?
- ९) ब्रिटिश संग्रहालय कोठे आहे? त्याची स्थापना केव्हा झाली?
- १०) ब्रिटिश संग्रहालयात कोण-कोणत्या वस्तूंचा संग्रह आहे?
- ११) अमेरिकेतील संग्रहालयाचे नाव काय? यात कोणत्या वस्तूंचे नमुने संग्रहित केलेले आहेत?
- १२) भारतातील प्रसिद्ध संग्रहालयाची यादी करा.
- १३) कोलकाता शास्त्रीय संग्रहालय कोणत्या संस्थेमार्फत व केव्हा स्थापन झाले?
- १४) चेन्नई मध्ये कोणते संग्रहालय सुरु झाले? केव्हा सुरु झाले?
- १५) दिल्ली मध्ये कोणते संग्रहालय सुरु झाले? केव्हा सुरु झाले?
- १६) संग्रहालय शास्त्रातील पदवी/पदविका अभ्यासक्रम उपलब्ध करून देणाऱ्या भारतातील प्रमुख संस्था सांगा.

- १७) ग्रंथालायामार्फत कोण-कोणती महत्त्वाची कामे पार पाडली जातात?
- १८) ग्रंथालय व्यवस्थापनात कोणत्या गोष्टीला अत्यंत महत्त्व आहे?
- १९) जगातील सर्वात प्राचीन ग्रंथालये कोणती?
- २०) भारतातील महत्त्वाची ग्रंथालये कोणती?
- २१) अभिलेखागार व्यवस्थापनात कोण-कोणती महत्त्वाची कामे असतात?
- २२) भारतातील पहिले अभिलेखागार केव्हा व कोठे स्थापन झाले?
- २३) महाराष्ट्र राज्य शासनाचे अभिलेखागार संचालयाच्या शाखा कोठे आहेत?
- २४) पेशवे दप्तर म्हणजे काय?
- २५) कोश म्हणजे काय? कोशवाडःमयाची उद्दिष्टे काय?
- २६) कोशाची आवश्यकता का असते?
- २७) कोशातील महितीची मांडणी कशी असावी लागते?
- २८) कोशरचना कशी केली जाते?
- २९) कोशाचे प्रकार सांगा.
- ३०) शब्दकोशात कोण-कोणत्या गोष्टींचा समावेश होतो?
- ३१) विश्वकोशाचे कोणते दोन प्रकार पडतात?
- ३२) कोशसदृश वाडःमयाची वैशिष्ट्ये कोणती?
- ३३) सूची कशाला म्हणावे?